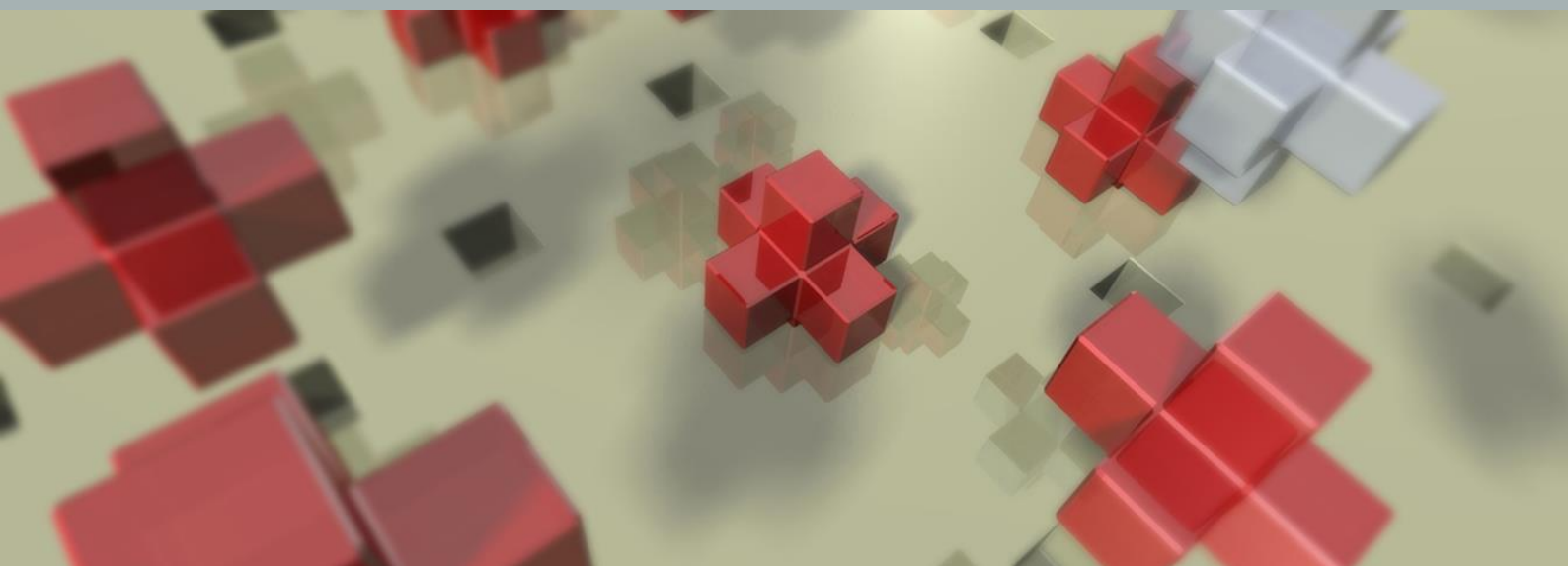

Ruimtelijke onderbouwing uitbreiding Parkbos Millen te Sittard

Gemeente Sittard-Geleen

Ruimtelijke onderbouwing uitbreiding Parkbos Millen te Sittard

Gemeente Sittard-Geleen

Identificatienummer:	NL.IMRO.1883.PBParkbosMillen-VA01
Rapportnummer BRO:	P00735
Datum:	Mei 2019
Contactpersoon opdrachtgever:	Dhr. D. Verhoeven, Camelot Sittard B.V.
Contactpersonen gemeente:	Dhr. R.H.M. Wagemans
Projectleider BRO:	Dhr. M.S. Zonnenberg
Ontwerp:	Augustus 2018
Definitief:	Mei 2019
Trefwoorden:	Ruimtelijke onderbouwing, Parkbos Millen, Sittard, gemeente Sittard-Geleen
Bron foto kaft:	BRO

BRO Vestiging Tegelen
Industriestraat 94
5931 PK Tegelen
T +31 (0)77 373 06 01
E info@bro.nl

Inhoudsopgave

pagina

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Vigerend bestemmingsplan	4
1.3 Leeswijzer	5
2. GEBIEDSPROFIEL EN BESLUITPROFIEL	6
2.1 Beschrijving besluitgebied	6
2.2 Beschrijving ontwikkeling	7
3. PLANOLOGISCHE HOOFDLIJNEN VAN BELEID	9
3.1 Rijksbeleid	9
3.2 Provinciaal beleid	9
3.2.1 Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014	9
3.2.2 Omgevingsverordening Limburg 2014	10
3.3 Gemeentelijk beleid	11
3.3.1 Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016	11
3.3.2 Groenstructuurvisie 2014	13
3.3.3 Vigerend beleid cultuurhistorie en archeologie	14
4. ONDERZOEKSASPECTEN	15
4.1 Milieuaspecten, waterhuishouding en ecologie	15
4.2 Kabels, leidingen en nutsvoorzieningen	15
4.3 Archeologie en cultuurhistorie	16
4.3.1 Archeologie	16
4.3.2 Cultuurhistorie	22
5. AFWEGING BELANGEN	23
6. PROCEDURE, OVERLEG EN PLANSTUKKEN	24
6.1 Procedure	24
6.2 Overleg	24
6.3 Planstukken	25

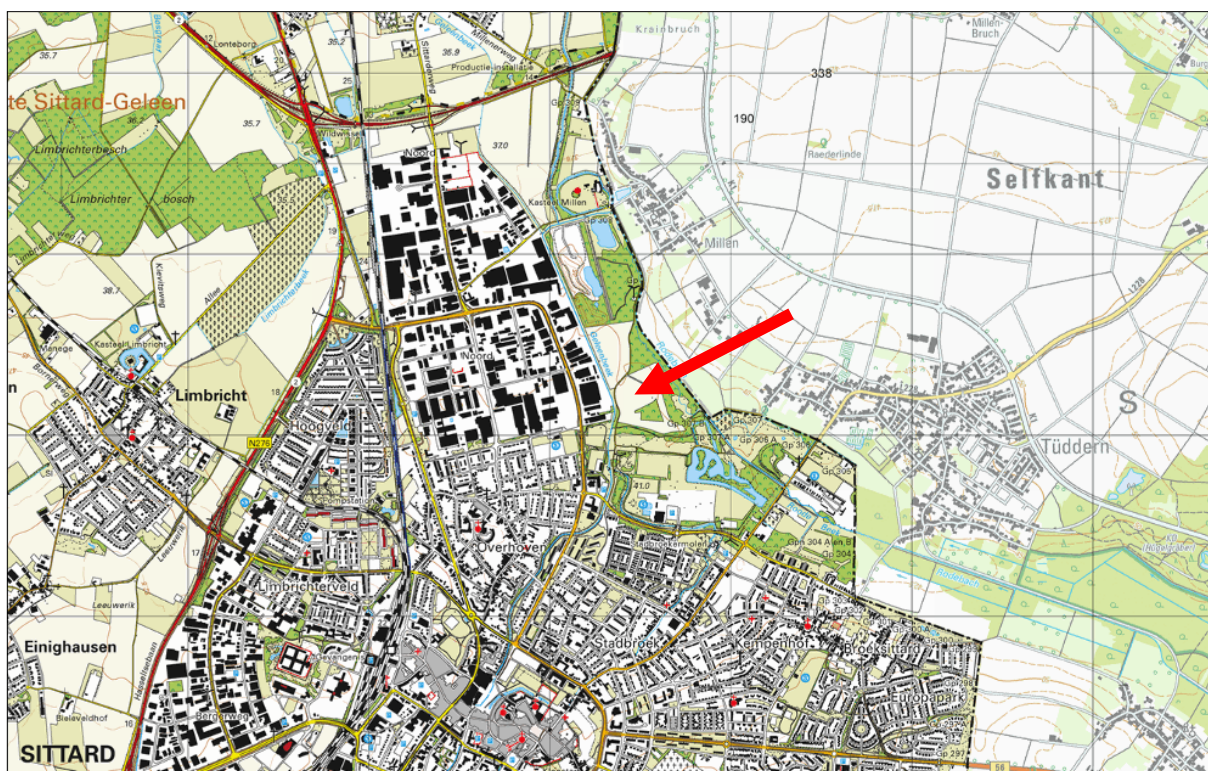
BIJLAGE BIJ TOELICHTING

- Grens besluitgebied.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het voornemen bestaat om Parkbos Millen uit te breiden middels de aanplant van nieuw bos op de kadastrale percelen bekend als Sittard, Sectie N, nummers 228, 461, 462, 464, 712 en 713. In de huidige situatie zijn deze percelen in gebruik als akker.

Topografische kaart met aanduiding ligging besluitgebied (rode pijl).

Op basis van het 26 juni 2013 door de gemeenteraad van Sittard-Geleen vastgestelde bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard', heeft de gemeente Sittard-Geleen bepaald dat de beoogde aanplant van bos niet rechtstreeks is toegestaan. De gemeente heeft echter aangegeven bereid te zijn medewerking te verlenen aan het verlenen van een omgevingsvergunning, met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onder a onder 3° Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo). Een voorwaarde om medewerking te kunnen verlenen is dat met een goede ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat het initiatief van een goede ruimtelijke ordening getuigt. In dat kader is de voorliggende ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

1.2 Vigerend bestemmingsplan

Bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard' (2013)

Voor het gehele besluitgebied geldt het bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard', zoals dit op 26 juni 2013 door de gemeenteraad van Sittard-Geleen is vastgesteld. Binnen dit bestemmingsplan is aan de kadastrale percelen met nummer 461, 462, 464 en 712 volledig de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur en landschapswaarden' toegekend. Aan de kadastrale percelen met nummer 228 en 713 is grotendeels de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur en landschapswaarden' toegekend' en deels de bestemming 'Natuur'.

Uitsnede verbeelding bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard', met het besluitgebied rood omlind.

Verder zijn aan het volledige besluitgebied de dubbelbestemming 'Waarde – Ecologie' en de gebiedsaanduidingen 'boringsvrije zone roerdalslenk zone 2', 'beekdal', en 'ecologische hoofdstructuur' toegekend. Voor het overgrote deel van het besluitgebied geldt daarnaast de dubbelbestemming 'Waarde

– Archeologie 4' en voor het meest zuidwestelijke deel van het kadastrale perceel met nummer 228 geldt de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 2'.

Binnen de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur- en landschapswaarden' is de aanplant van bos en het gebruik van de gronden als bos niet toegestaan. Binnen diverse van de bovengenoemde bestemmingen en gebiedsaanduidingen is het bebossen van gronden daarnaast als omgevingsvergunningplichtig aangemerkt.

Middels het doorlopen van de uitgebreide omgevingsvergunningprocedure kan de aanplant van het gewenste bos binnen het gehele besluitgebied mogelijk gemaakt worden. In dat kader is deze ruimtelijke onderbouwing opgesteld.

1.3 Leeswijzer

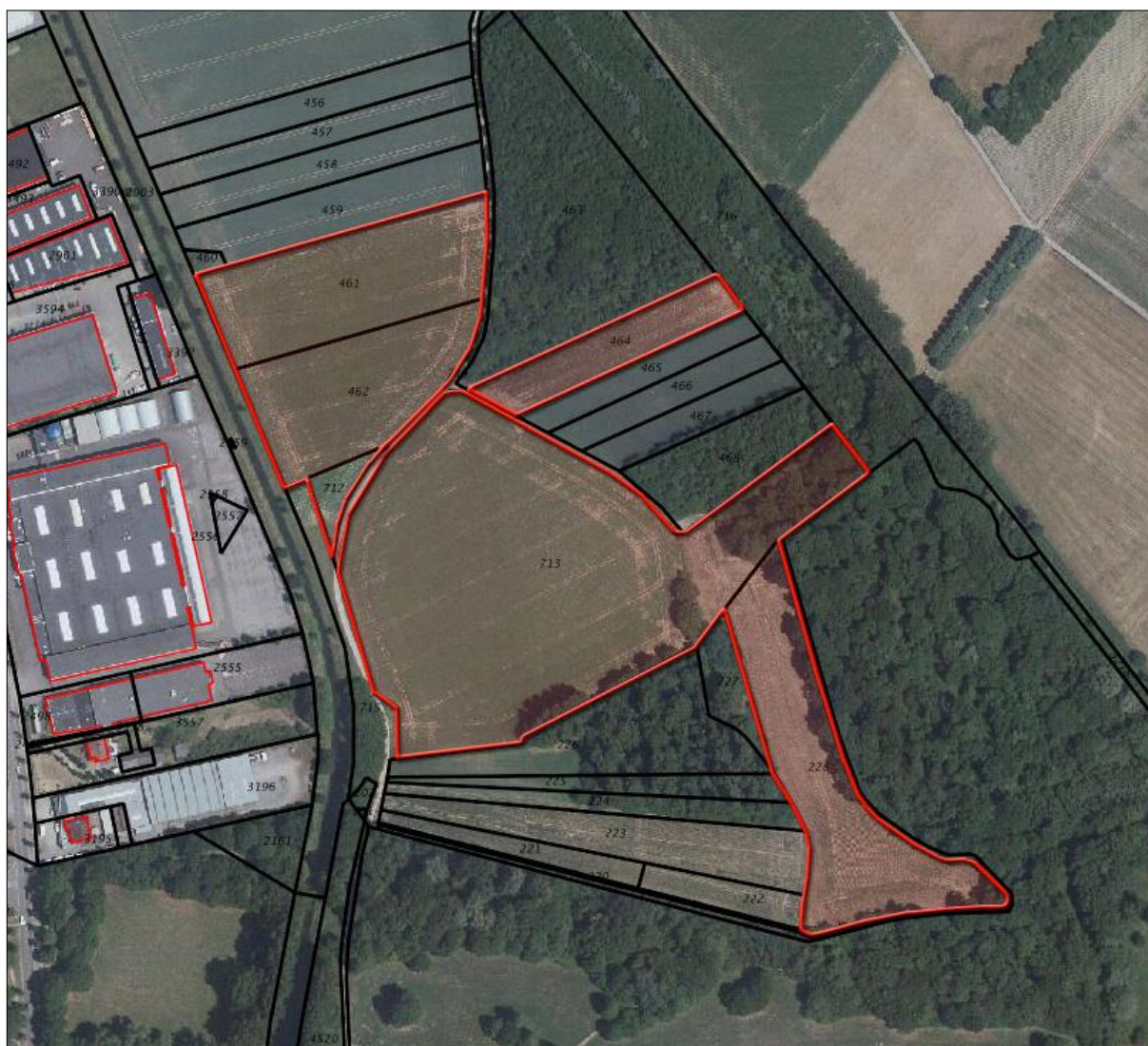
De voorliggende ruimtelijke onderbouwing is als volgt opgebouwd: in hoofdstuk 2 worden het gebiedsprofiel en het besluitprofiel beschreven. Vervolgen komen in hoofdstuk 3 de planologische hoofdlijnen van beleid aan de orde. In hoofdstuk 4 komt de toetsing aan de milieu- en overige onderzoeksaspecten aan bod. Hoofdstuk 5 beschrijft de belangenafweging en in hoofdstuk 6 wordt nader ingegaan op de te voeren procedure, het overleg en de planstukken.

2. GEBIEDSPROFIEL EN BESLUITPROFIEL

Onderstaand zal kort worden ingegaan op de huidige situatie binnen het besluitgebied. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 nader ingegaan op de gewenste toekomstige situatie.

2.1 Beschrijving besluitgebied

Het besluitgebied bestaat uit agrarische percelen, kadastraal bekend als Sittard, Sectie N, nummers 228, 461, 462, 464, 712 en 713. De percelen zijn gelegen aan de noordoostzijde van Sittard, nabij de Duitse grens en sluiten aan op het jonge natuurgebied Parkbos Millen. Aan de westzijde van het besluitgebied ligt het 'Industriepark-Noord'.

Begrenzing plangebied geprojecteerd op een luchtfoto.

Het natuurgebied ligt verder tussen de oevers van de Geleenbeek en de Roode Beek. In 2000 zijn er in een strook van circa 20 hectare zo'n 7.000 jonge bomen aangeplant en wandelpaden aangelegd.

2.2 Beschrijving ontwikkeling

Het voornemen bestaat om op de percelen als genoemd in paragraaf 2.1 en zoals aangegeven op de luchtfoto met daarop geprojecteerd het besluitgebied, nieuwe bomen en struiken aan te planten. Dit in aanvulling op het reeds bestaande Parkbos Millen.

Het doel is het realiseren van 7,15 hectare bos. Het type bos dat gerealiseerd gaat worden, is een Dennen-, Eiken- en Beukenbos (aanvraagcode 7452, indexcode N15.02). In de bosjes wordt plantsoen geplant met een plantverband van 1,25 bij 1,25 meter. In dit plantverband worden de volgende soorten geplant:

• Zomereik	15%	6.850 stuks
• Ruwe Berk	10%	4.600 stuks
• Zwarte Els	10%	4.600 stuks
• Lijsterbes	15%	6.850 stuks
• Vuilboom	15%	6.850 stuks
• Hazelaar	5%	2.300 stuks
• Veldesdoorn	5%	2.300 stuks
• Rode Kornoelje	5%	2.300 stuks
• Kardinaalsmuts	5%	2.300 stuks

De eerste 4 soorten zijn de boomvormers die geplant worden, de overige soorten zijn de struikvormers die aangeplant gaan worden. Deze struikvormers zullen voornamelijk in de buitenste randen van het bos aangeplant worden, om op deze manier een mantel-zoomvegetatie te creëren, dat het natuurlijke karakter van een bos meer benadrukt.

De keuze van deze soorten is gebaseerd op de potentieel natuurlijke vegetatie (de PNV), in combinatie met de aangegeven boom-en struiksoorten van het te realiseren pakket. De hierboven weergegeven soorten zullen op de beide bodemtypen goed aanslaan, waardoor een goede groei te verwachten is. Deze soorten zullen groepsgewijs aangeplant worden.

Het plantsoen dat geplant gaat worden is op het moment van planten ongeveer 60-80 centimeter hoog. Om de kansen van het plantsoen nog meer te vergroten, wordt voor het planten de grond gerefreesd en ingezaaid met rode klaver om de groei van ongewenste kruiden tegen te gaan. Het planten zal gebeuren in machinaal geboorde gaten, in handkracht.

Naast de groepsgewijze menging die gehanteerd wordt, variëren de groepen naast grootte ook in vorm. Op deze manier ontstaat een zeer gevarieerd opgebouwd bosgebied.

Na aanplant wordt het plantsoen tot 2 jaar na aanplant tweemaal per jaar uitgemaaid om verstikking van het plantsoen te voorkomen. Ook zal inboet noodzakelijk zijn; in het eerste jaar na aanplant dient

10% van de aanplant ingeboet te worden, in het tweede jaar zal een inboet van 5% noodzakelijk zijn. Na deze twee jaar van onderhoud en inboet is de verwachting dat er geen verder onderhoud meer noodzakelijk is.

De om te vormen percelen liggen voornamelijk op een ooivaaggrond (bodemtype Ld5), waar de roest op meer dan 80 cm onder het maaiveld begint. Dit wil zeggen dat het grondwater niet hoger komt dan deze 80 cm onder het maaiveld. Ooivaaggronden zijn gronden die hoger gelegen zijn, ze zijn van nature goed ontwaterd en hebben door de homogenisatie tot diep in het profiel een goede structuur. Deze gronden zijn veel in gebruik voor akkerbouw en fruitteelt.

Kleine stukken aan de oostzijde van de om te vormen percelen liggen in het bodemtype Rn15C. Dergelijke gronden staan bekend als kalkloze poldervaaggronden. Poldervaaggronden zijn voornamelijk in gebruik als graslanden, aangezien dit bodemtype zwaarder is tijdens het bewerken. Deze gronden zijn meestal lager gelegen, waardoor ze van nature een vochtige tot natte, voedselrijke bodem hebben.

Aan de noordzijde van deze percelen ligt reeds een groot stuk bos dat enkele jaren geleden is omgevormd van landbouwgrond naar bos. Aan de zuidzijde worden deze percelen begrensd door de Schwienswei, een natuurgebied dat gelegen is aan de noordzijde van Sittard. In de Schwienswei komen Rode Lijst-soorten als de Geelgors en de Groene Specht voor. De inrichting van het bos op deze percelen geeft gebied een grote meerwaarde. Het bosgebied aan de noordzijde (Schwienswei II) en de Schwienswei worden op deze manier verder met elkaar verbonden. Voor diverse vogels, zoogdieren, planten en amfibieën wordt het leefgebied vergroot, wat de stabiliteit van populaties verbetert.

3. PLANOLOGISCHE HOOFDLIJNEN VAN BELEID

In dit hoofdstuk zal aandacht worden besteed aan het rijks-, provinciaal en gemeentelijk beleid.

3.1 Rijksbeleid

Het rijksbeleid is onder meer beschreven in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening en het Nationaal Waterplan. In de betreffende beleidsstukken richt het Rijk zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen. In het voorliggende geval zijn er geen rijksbelangen in het geding.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014

Op 12 december 2014 hebben Provinciale Staten het Provinciaal Omgevingsplan 2014 (POL2014) vastgesteld. In het POL2014 is onderscheid gemaakt in acht soorten gebieden, elk met eigen herkenbare kernkwaliteiten. Voor de verschillende zones liggen er heel verschillende opgaven en ontwikkelingsmogelijkheden.

Uitsnede kaart 'Zonering Limburg' uit het POL2014.

Zonering Limburg

Volgens de kaart 'Zonering Limburg' ligt het besluitgebied volledig binnen de zone 'Goudgroene natuurzone'. De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk, waaronder ook de Natura 2000-gebieden vallen. Binnen de goudgroene zone streeft de provincie in z'n algemeenheid naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur, en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

In het voorliggende geval is sprake van de aanplant van nieuw bos in aansluiting op het reeds bestaande Parkbos Millen. De ontwikkeling van nieuwe natuur is geheel in lijn met de provinciale beleidslijnen voor de Goudgroene natuurzone.

3.2.2 Omgevingsverordening Limburg 2014

Naast het POL2014 is ook de Omgevingsverordening Limburg 2014 op 12 december 2014 vastgesteld. Hierin staan de regels die nodig zijn om het omgevingsbeleid van POL2014 juridische binding te geven.

Beschermingsgebieden

Uit de kaarten behorende bij de Omgevingsverordening Limburg 2014 blijkt dat het besluitgebied is gelegen binnen de Goudgroene natuurzone en de boringsvrije zone Roerdalslenk II.

In artikel 2.6.2 'Bescherming Goudgroene natuurzone' is opgenomen dat een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op een gebied dat deel uitmaakt van de Goudgroene natuurzone, geen nieuwe activiteiten dan wel wijziging van bestaande activiteiten mogelijk maakt die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied aantasten. In artikel 2.6.5 'Artikel 2.6.5 Kleinschalige ingrepen' wordt verder aangegeven dat het verbod van artikel 2.6.2 niet van toepassing is op een individuele, kleinschalige ingreep die leidt tot een verbetering van de Goudgroene natuurzone in het desbetreffende gebied. Toepassing van deze regeling vindt alleen plaats indien uit het ruimtelijk plan blijkt dat:

- a. de voorgestelde ingreep slechts leidt tot een beperkte aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden en samenhang van de Goudgroene natuurzone in het desbetreffende gebied;
- b. de voorgestelde ingreep leidt tot een kwalitatieve versterking van de Goudgroene natuurzone;
- c. de oppervlakte natuur van de Goudgroene natuurzone ten minste gelijk blijft, en
- d. de kwaliteitswinst niet wordt gefinancierd uit reguliere middelen voor realisatie van de Goudgroene natuurzone.

In het voorliggende geval is sprake van de aanplant van nieuw bos in aansluiting op het reeds bestaande Parkbos Millen, gefinancierd vanuit private middelen en niet vanuit de reguliere middelen voor realisatie van de Goudgroene natuurzone. Hiermee wordt een kwalitatieve versterking van de Goudgroene natuurzone bewerkstelligd, waarmee het voornemen dus niet in strijd is met de regels uit de Omgevingsverordening Limburg 2014, maar juist geheel in lijn is met het streven naar de ontwikkeling van nieuwe natuur binnen deze zone.

Aangezien geen boorput of bodemenergiesysteem voorzien is en de grond niet dieper dan 30 meter beneden maaiveld geroerd zal worden, vormt de ligging binnen de boringsvrije zone Roerdalslenk II

geen belemmering. Verder zijn binnen het besluitgebied geen stiltegebieden, waterwingebieden, grondwaterbeschermingszones of overige boringsvrije zones gelegen. Vanuit dit kader bestaan er dan ook geen belemmeringen.

3.3 Gemeentelijk beleid

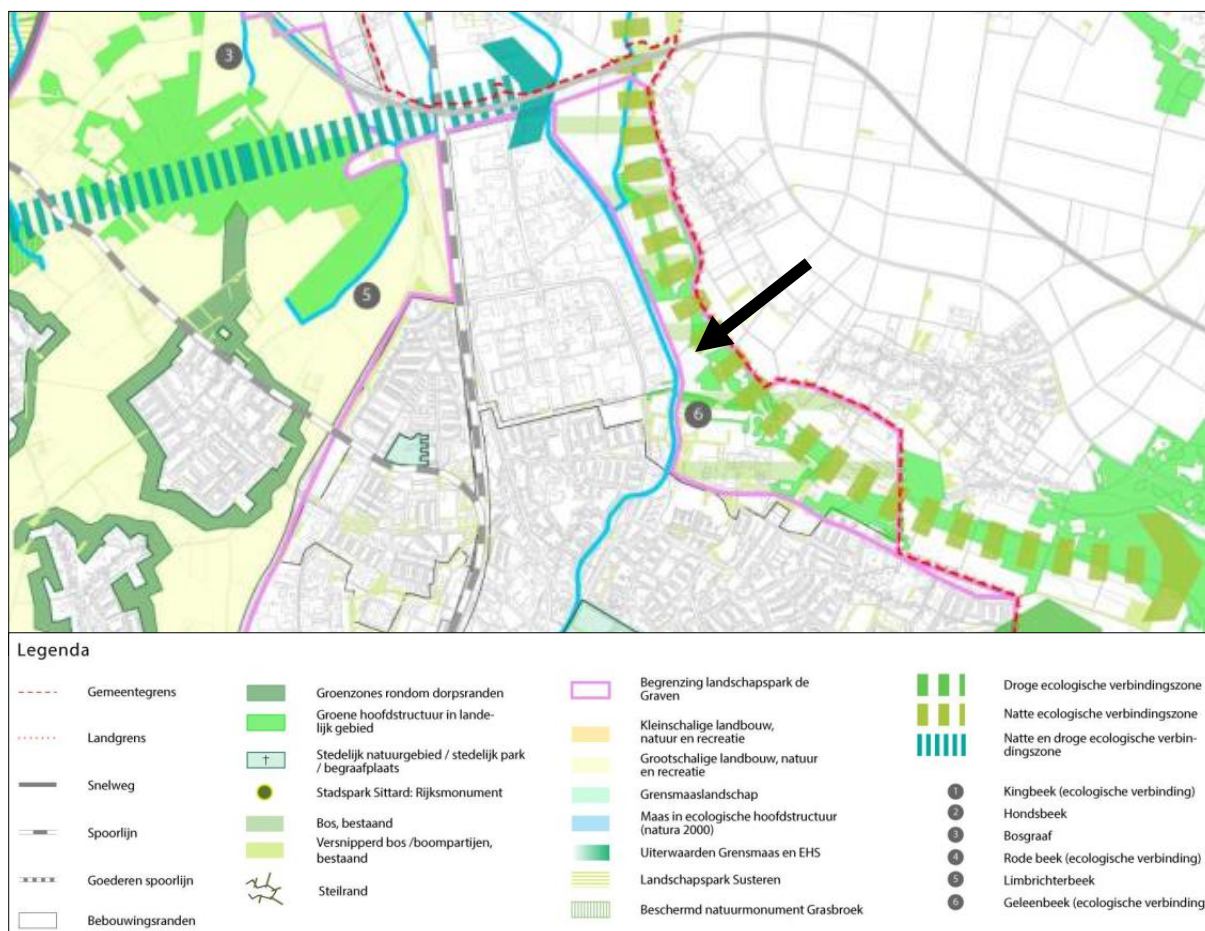
3.3.1 Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016

Op 15 december 2016 heeft de gemeenteraad van Sittard-Geleen de 'Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016' vastgesteld. Binnen het thema 'Groen, natuur en landschap' is het beleid erop gericht de landschappelijke waarden en functies te behouden en te versterken, zodat een aantrekkelijk cultuurlandschap gerealiseerd wordt dat fungeert als 'tuin' voor de omringende steden en dorpen.

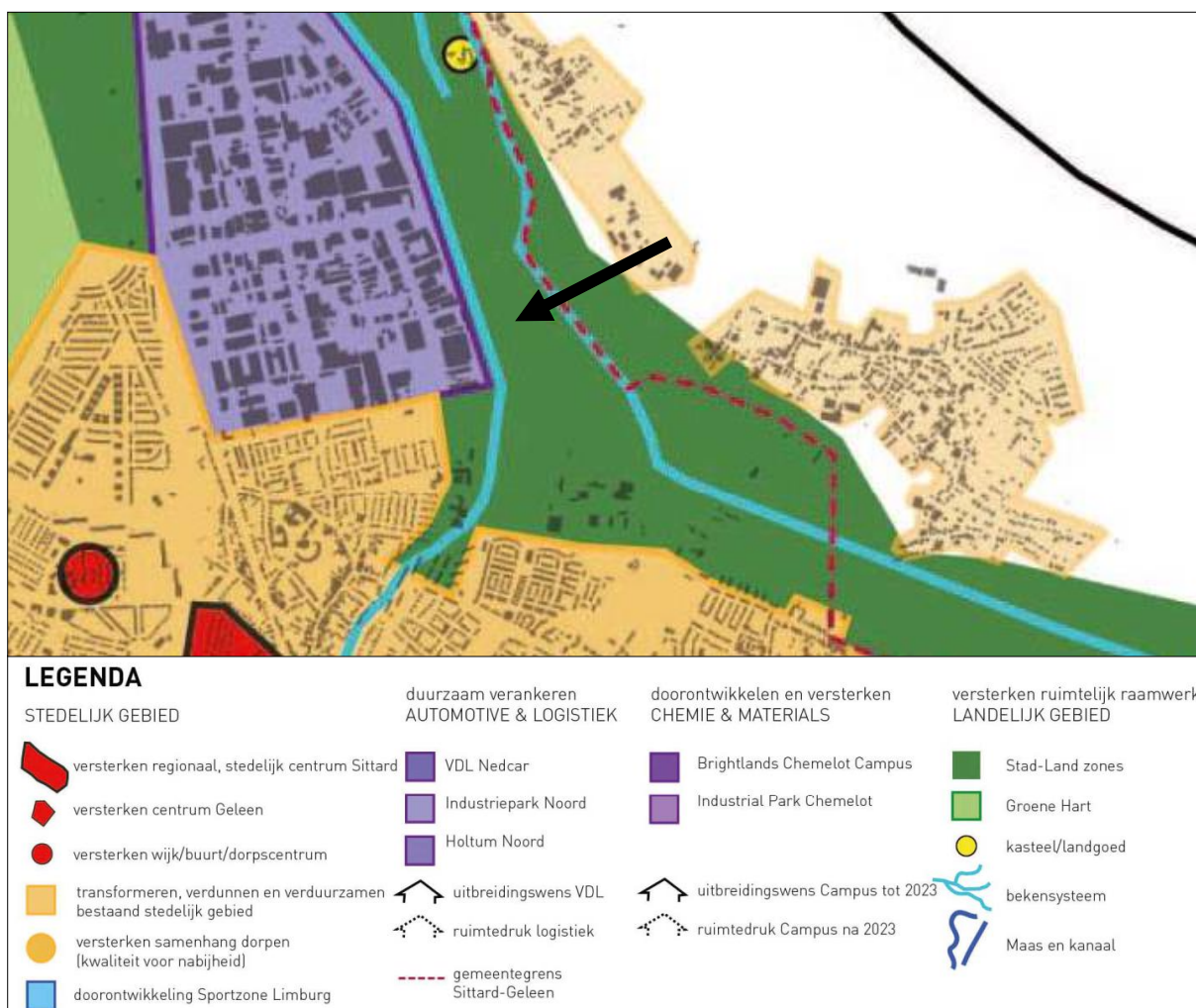
In het kader van de ontwikkeling van het buitengebied, wordt ernaar gestreefd bestaande landschapselementen te behouden en te versterken en waar nodig nieuwe toe te voegen. Door nieuwe bosgebieden, kleinere bosschages, lanen, ruige graslanden erfbeplantingen et cetera op de juiste wijze te situeren (in combinatie met de bestaande elementen) ontstaat een aantrekkelijk landschap met een ecologische meerwaarde.

Bijzonder aandachtspunt vormen de stads- en dorpsranden, waarvan ook het besluitgebied onderdeel uitmaakt, zoals is te zien op de visiekaart van de Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016. Op die plekken gaat het niet alleen om de landschappelijke inpassing, maar deze plekken vormen tevens de recreatieve en ecologische schakel tussen stad en land. De ecologische wisselwerking tussen de stad en het buitengebied is van belang voor de stedeling en biedt de kans om op korte afstand van zijn woonomgeving te recreëren en het geeft de landbouw de mogelijkheid om in te spelen op de behoeften van die stedeling. Dit draagt bij aan de versterking van het vestigingsklimaat in Sittard-Geleen. Ecologische verbindingen worden behouden en waar nodig hersteld en versterkt om te komen tot een ecologische structuur op lokaal niveau.

De aanplant van nieuw bos in aanvulling op het reeds bestaande Parkbos Millen past volledig binnen de bovengenoemde doelstellingen voor het buitengebied. De op de kaart 'Groen, natuur en landschap' aangegeven natte ecologische verbingszone wordt versterkt en er wordt invulling gegeven aan de groene hoofdstructuur in het landelijk gebied.

Uitsnede kaart 'Groen, natuur en landschap' van de Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016, met de globale ligging van het besluitgebied aangeduid middels een zwarte pijl.

Uitsnede kaart Omgevingsvisie Sittard-Geleen 2016, met de globale ligging van het besluitgebied, als onderdeel van de 'stad-landzones, aangeduid middels een zwarte pijl.

3.3.2 Groenstructuurvisie 2014

Op basis van de Groenstructuurvisie 2014 ligt het besluitgebied binnen 'Agrarisch cultuurlandschap en water' waarvoor gestreefd wordt naar behoud en ontwikkeling van het agrarisch cultuurlandschap en de ontwikkeling van bos en natuur langs de beken.

In de Groenstructuurvisie is aangegeven dat na de Schwienswei de Rode beek door een open agrarisch gebied stroomt. In dit deel van het traject wordt gestreefd naar de realisatie van enkele verspreide bossen en in combinatie met behoud van het open agrarisch gebied. Dat wil zeggen dat niet gestreefd wordt naar de totale bebossing van het gebied.

Daarna passeert de beek het natuurgebied Parkbos Millen. Bij de Millenerweg zijn de Geleenbeek en Rode beek met elkaar verbonden waarna zij, met de toevoeging van de Vloedgraaf, weer apart hun weg vervolgen. Het gebied van Geleenbeek, Rode beek en Vloedgraaf (ten noordoosten van Sittard) maakt pas sinds enkele jaren deel uit van de gemeente Sittard-Geleen. Het landschap is hier vooral agrarisch. Aan de noordzijde, parallel aan de N297, bevindt zich de ecologische corridor (Rode beek-Limbrichterbos). Deze ecologisch belangrijke verbinding dient vormgegeven te worden via de aanleg van een structuur van bos- en (natte) natuurterreinen. Met de versterking van natuur en landschap in dit gebied wordt de groene mal rondom Sittard gecompleteerd. In dat kader is ook de recreatieve ontsluiting van dit gebied belangrijk.

Middels het voorgenomen initiatief, wordt invulling gegeven aan het bovengenoemde streefbeeld voor het besluitgebied, waarmee de ontwikkeling dus in lijn is met de uitgangspunten van de Groenstructuurvisie 2014.

3.3.3 Vigerend beleid cultuurhistorie en archeologie

Sittard-Geleen streeft naar het behoud en beheer van archeologische waarden in de bodem als bron van kennis en cultuurbeleving. Cultuurhistorische relictten worden behouden en geaccentueerd. In samenhang met ruimtelijke inrichting, geeft de dynamiek van het verleden mede richting aan heden en toekomst.

In het najaar van 2012 is de 'Beleidsnota archeologie en monumenten' vastgesteld. De beleidsnota archeologie en monumenten geeft aan welk beleid de gemeente zal voeren ten aanzien van archeologie en monumenten. Ook is eind 2012 de 'Erfgoedverordening Sittard-Geleen 2012' vastgesteld, evenals de verordening Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (ARK).

In de Erfgoedverordening zijn regels opgenomen ter behoud en bescherming van de binnen de gemeente aanwezige cultuurhistorische waarden. In paragraaf 4.3 wordt nader ingegaan op de aspecten archeologie en cultuurhistorie.

4. ONDERZOEKSASPECTEN

4.1 Milieuaspecten, waterhuishouding en ecologie

In het voorliggende geval is sprake van de aanplant van nieuw bos. Hierbij is geen sprake van een milieugevoelige bestemming. Nader onderzoek naar de milieuaspecten als de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem, geluidhinder, milieuhinder, externe veiligheid en bijvoorbeeld luchtkwaliteit is daarom niet noodzakelijk. Met de aanplant van nieuw bos wordt verder geen negatieve invloed op de waterhuishouding uitgeoefend.

Voor wat betreft ecologische waarden geldt dat in de huidige situatie sprake is van agrarische gronden met beperkte ecologische waarden. Met de aanplant van nieuw bos worden de ecologische waarden versterkt.

4.2 Kabels, leidingen en nutsvoorzieningen

Door het besluitgebied lopen enkele ondergrondse aardgastransportleidingen van de Gasunie, zoals weergegeven op de navolgende luchtfoto. Voor deze leidingen is in het bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard-Geleen' de bestemming 'Leiding – Gas' opgenomen met een bijbehorende beschermingszone. Ter plaatse van deze beschermingszone is onder meer het aanbrengen van diepwortelende beplantingen en/of bomen niet toegestaan zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag. Voor werkzaamheden binnen de beschermingszone is daarnaast toestemming van de leidingbeheerder noodzakelijk. In het voorliggende geval wordt rekening gehouden met de genoemde beschermingszones en worden ter plaatse geen bomen of struiken aangeplant.

Luchtfoto met ondergrondse gastransportleidingen door en nabij het besluitgebied.

Voor het overige zijn er binnen het besluitgebied geen kabels, leidingen of andersoortige nutsvoorzieningen gelegen met een planologische beschermingszone. Vanuit dit kader bestaan er dan ook geen belemmeringen voor de voorgenomen ontwikkeling.

4.3 Archeologie en cultuurhistorie

4.3.1 Archeologie

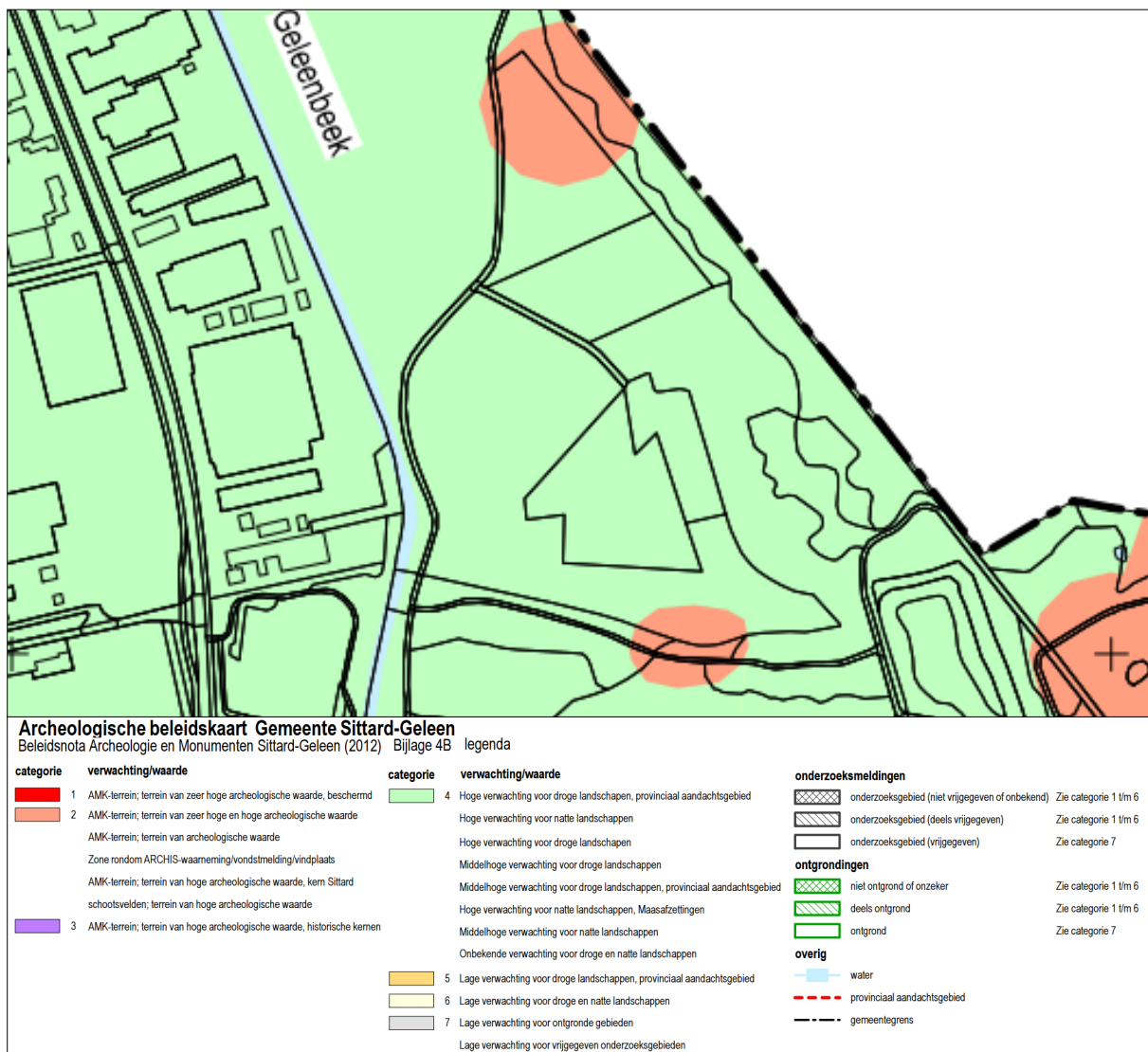
De Nederlandse wetgeving ten aanzien van archeologische waarden is momenteel aan veranderingen onderhevig. De Monumentenwet 1988 is vanaf 1 juli 2016 deels overgegaan in de Erfgoedwet. De onderdelen over omgevingsrecht uit de Monumentenwet gaan (naar verwachting) in 2019 over naar de Omgevingswet. Voor deze onderdelen is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen voor de periode 2016-2019.

De Erfgoedwet en de Omgevingswet regelen de omgang met het archeologisch erfgoed. Uitgangspunt van de wetgeving is om het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk ter plekke te bewaren en beheermaatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen. Op grond van deze wetten worden gemeenten verantwoordelijk geacht voor de bescherming van archeologische waarden.

Artikel 9.1 (overgangsrecht omgevingswet) van de Erfgoedwet zegt:

Voormalig artikel 38a: De gemeenteraad houdt bij de vaststelling van een bestemmingsplan of een beheersverordening als bedoeld in artikel 3.1, onderscheidenlijk artikel 3.38, van de Wet ruimtelijke ordening en bij de bestemming van de in het plan begrepen grond, rekening met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten monumenten (lees: archeologische resten)

Voormalig artikel 41: De aanvrager van een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (o.a. gebruiken van gronden in strijd met een bestemmingsplan) kan in het belang van de archeologische monumentenzorg worden verplicht een rapport over te leggen, waarin de archeologische waarde van het terrein dat blijkens de aanvraag zal worden verstoord naar het oordeel van het bevoegd gezag als bedoeld in artikel 1.1 van die wet in voldoende mate is vastgesteld.

Uitsnede archeologische beleidskaart gemeente Sittard-Geleen.

In 2012 heeft de gemeente Sittard-Geleen de “Beleidsnota Archeologie en Monumenten gemeente Sittard-Geleen” vastgesteld¹. Onderdeel van deze beleidsnota is een archeologische beleidskaart, die gebaseerd is op een aantal archeologische verwachtingskaarten². De archeologische verwachtingskaarten geven inzicht in de (verwachte) aanwezigheid van archeologische resten. De verwachtingskaarten zijn vervolgens omgezet naar één beleidskaart. Op de archeologische beleidskaart zijn gebieden waarvoor dezelfde beleidsuitgangspunten gelden samengevoegd. Zo zijn er 7 archeologische beleidscategorieën ontstaan (zie navolgende tabel).

¹ Gemeente Sittard-Geleen, 2012. Beleidsnota Archeologie en Monumenten gemeente Sittard-Geleen.

² Verhoeven, M.P.F. & G.R. Ellenkamp, 2010. Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Sittard-Geleen. RAAP-rapport 2144. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.

Beleidscategorie	Verwachting/waarde
1	<i>AMK-terrein; terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd</i>
2	<i>AMK-terrein; terrein van zeer hoge en hoge archeologische waarde AMK-terrein; terrein van hoge archeologische waarde, kern Sittard AMK-terrein; terrein van archeologische waarde Zone rondom ARCHIS-waarneming/vondstmelding/vindplaats</i>
3	<i>AMK-terrein; terrein van hoge archeologische waarde, historische kernen</i>
4	<i>Hoge verwachting voor droge landschappen Hoge verwachting voor droge landschappen, provinciaal aandachtsgebied Middelhoge verwachting voor droge landschappen Middelhoge verwachting voor droge landschappen, provinciaal aandachtsgebied Hoge verwachting voor natte landschappen Hoge verwachting voor natte landschappen, Maasafzettingen Middelhoge verwachting voor natte landschappen Onbekende verwachting voor droge en natte landschappen</i>
5	<i>Lage verwachting voor droge landschappen, provinciaal aandachtsgebied</i>
6	<i>Lage verwachting voor droge en natte landschappen</i>
7	<i>Lage verwachting voor ontgronde gebieden Lage verwachting voor vrijgegeven onderzoeksgebieden</i>

Archeologie in het plangebied

Uit de archeologische kaarten blijkt dat het plangebied in een archeologisch interessant gebied ligt:

- Direct grenzend aan het plangebied (binnen straal 50 meter) zijn twee archeologische vindplaatsen bekend. Nabij het zuidelijk deel van het plangebied zijn (houten) funderingspalen uit de Romeinse tijd aangetroffen (Archis3-zaakid.nr. 3259549100 en Amateurmelding 505). Het is vooralsnog onbekend tot welk complex type deze palen behoren. Nabij het noordelijk deel van het plangebied zijn bewoningsresten (fragmenten aardewerk) uit de Late Middeleeuwen en Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd aangetroffen (Archis3-zaakid.nr. 3249286100).
- Daarnaast zijn in een straal van 500 meter archeologische (nederzettingen)resten aangetroffen uit de IJzertijd (grondspoor, aardewerk, waterput, zilveren schoteltje), Romeinse tijd (villacomplex, munten, fibula) en Middeleeuwen- Nieuwe tijd (gracht, palen (brug?), losse vonden) (Archis3-zaakid.nr. 3273837100, 3236399100, 2160434100, 3259557100, 3236406100, 3236269100, 3236058100 en 3129446100; Amateurmelding 506)).
- Bovendien doorsnijdt een Romeinse weg zeer waarschijnlijk het plangebied (zaakid.nr. 3051078100 en reconstructie volgens Ries van Doorn).
- Direct ten zuiden van het plangebied lag het terrein van de Hateboer, een groot omgracht terrein, waarvan de functie (en ouderdom) vooralsnog onbekend is. Mogelijk gaat het om een verdedigbare boerderij. In het complex zijn echter nooit resten van bewoning aangetroffen en ook in de archieven wordt de Hateboer niet vermeld.

Uit deze gegevens kan worden opgemaakt dat het plangebied en zijn directe omgeving reeds sinds lange tijd in gebruik is.

De bekende archeologische vindplaatsen (met een straal van 50 meter) kennen een grote mate van bescherming en zijn volgens de archeologische beleidskaart van de gemeente ingedeeld in beleids categorie 2. Concreet betekent dit dat voor deze gebieden een archeologische onderzoeksplicht geldt indien de bodemingrepen dieper reiken dan 30 cm -mv én de omvang van het gebied groter is dan 50 m².

Op basis van deze archeologische gegevens, in combinatie met landschappelijke en historische gegevens, geldt voor het overige deel van het plangebied een (middel) hoge verwachting. In het gebied moet met name rekening worden gehouden met de aanwezigheid van nederzettingsterreinen met bijbehorende grafvelden ('droge archeologie'). Nabij de Roode beek (zuidelijk deel plangebied) worden tevens archeologische resten verwacht die gerelateerd zijn aan natte landschappen (zoals afval-dumps en rituele deposities). Het gebied is ingedeeld in beleids categorie 4. Concreet betekent dit dat voor deze gebieden een archeologische onderzoeksplicht geldt indien de bodemingrepen dieper reiken dan 30 cm -mv én de omvang van het gebied groter is dan 500 m².

Gezien het aanwezige bodemtype in het plangebied (ooivaaggronden [Ld5m] en poldervaaggronden [Rn15C]) kunnen archeologische resten al vanaf maaiveld voorkomen.

Toetsing voorgenomen plannen

In het plangebied wordt op eigen initiatief van een particulier een parkbos gerealiseerd. De oppervlakte van dit nieuwe bos bedraagt circa 7,15 hectare.

Voor- en nadelen van bosaanplant ten opzichte van het huidige grondgebruik

Voordelen:

- Het regelmatig verstoren van de bodem, resulterend uit agrarische bodembewerking, zoals (diep)ploegen en frezen, zal als gevolg van het wegvallen van de agrarische bestemming stoppen. Daarmee samenhangend zal de verstoringsdiepte van archeologische resten afnemen (Heunks, 1995)³.
- Door de toekomstige inrichting van het plangebied als bos/natuur valt de economische druk op het gebied weg. Op deze wijze worden onder de vlag van natuurbeheer niet alleen de natuurwaarden, maar ook de archeologische resten, zowel feitelijk als planologisch duurzaam beschermd.

Nadelen:

- Indien de voorbereidende grondwerkzaamheden en de plantgaten dieper reiken dan de bestaande bouwvoor (ofwel de huidige verstoringsdiepte van eventuele archeologische vindplaatsen; circa 30 cm -Mv), is verstoring van eventuele archeologische vindplaatsen aan de orde.
- Indien het rooien van de bomen niet beperkt wordt tot hetgeen zich boven de grond bevindt, zal als gevolg van het verwijderen van de stobben diepe verstoring plaatsvinden van het bodemprofiel

³ Heunks, E., 1995. Bedreigingen van het bodemarchief door landbouwkundige bodemtechnische ingrepen: een oriëntatie. RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., Amsterdam.

en de daarin aanwezige archeologische resten. Bij het verwijderen van de stobben wordt een aanzienlijke hoeveelheid grond verplaatst, waardoor geleidelijke toename van de verstoringsdiepte plaats kan vinden.

De voordelen doen zich te allen tijde voor, terwijl de nadelen te controleren zijn door beheersvoorwaarden te stellen. Concluderend kan zodoende worden gesteld dat de voordelen van bosaanplant ten aanzien van de bescherming van archeologische vindplaatsen ruim opwegen tegen de eventuele nadelen.

Verstoring van het archeologisch bodemarchief als gevolg van de nieuwe inrichting

Over de daadwerkelijke impact van bosaanplant op archeologische resten is eigenlijk nog betrekkelijk weinig bekend. De invloed valt op te delen in drie onderdelen: de bosaanplant zelf, de groei van het bos (met name de ontwikkeling van het wortelgestel), en het beheer van het bos.

Het behoeft geen betoog dat diepe, grootschalig grondwerkzaamheden voorafgaand aan bosaanplant destructief zullen zijn voor eventuele archeologische resten. De wijze waarop een bos wordt aangeplant valt echter te controleren, zodat verstoring kan worden uitgesloten of in ieder geval kan worden beperkt. Uit informatie van de opdrachtgever blijkt dat het plangebied wordt omgevormd van landbouwgrond in bos of laag stuikgewas. De bodemingrepen die met de aanplant gepaard gaan, zijn volgens opgaaf van de initiatiefnemer zeer beperkt: de bomen/planten (met een hoogte van circa 60 tot 80 cm) worden geplant in voren van 20 cm diep in een plantverband van 1,25 meter bij 1,25 meter. Deze diepte is minder dan de reguliere verstoringsdiepte resulterend uit het landbouwkundig gebruik. Dit betekent dat eventueel aanwezige archeologische vindplaatsen niet verder worden aangetast dan als gevolg van de landbouwkundige grondbewerkingen reeds is gebeurd.

In hoeverre de groei van een bos invloed heeft op archeologische resten is relatief onbekend (Crow, 2004⁴). Belangrijk is te beseffen dat terwijl het bos zich verder ontwikkelt, ook het wortelgestel zich uitbreidt en daarmee zowel fysisch als chemisch invloed heeft op de bodem. Dit betekent dat door de penetratie van de wortels de bodem kan breken en verschuiven (Crow, 2004; p.14), terwijl rond de wortels water en voedingsstoffen worden opgenomen en dus in zekere mate uitloging van de bodem kan plaatsvinden. In de over het algemeen voedingsstofrijke archeologische grondsporen zal dit proces mogelijk preferent plaatsvinden (Crow, 2004; p.17). De daadwerkelijke invloed die de ontwikkeling van het wortelgestel heeft op de archeologie is echter van vele variabelen afhankelijk. Onder normale omstandigheden zal het wortelgestel namelijk relatief breed en ondiep zijn (voornamelijk tot 60 cm – Mv: Crow, 2004; p.16). In een geploegde bodem zal het wortelstelsel zich vooral uitbreiden in de goed doorluchtte en makkelijk doordringbare bouwvoor. Bovendien leert de ervaring dat grondsporen van nederzettingsterreinen tot en met de Romeinse tijd veelal nog duidelijk in de bodem zijn af te lezen, ondanks het feit dat deze terreinen na verlating gedurende eeuwen door bos/vegetatie overwoekerd zijn geweest. Pas wanneer een boom te maken krijgt met gebrek aan vocht, voedingsstoffen, beluchting of mechanische weerstand ondervindt, zal het wortelgestel zich aanpassen en mogelijk dieper wortelen. Al bij al betekent dit dat de ontwikkeling van het wortelgestel in zekere mate gestuurd kan worden door te zorgen voor goede groeivoorwaarden (losse bovengrond).

⁴ Crow, P., 2004. Trees and Forestry on Archaeological sites in the UK: A review document. Web version. Forest Research.

De impact van de onderhoudswerkzaamheden is sterk afhankelijk van de aard van het bos. In dit geval is sprake van een natuurlijk bos, waarbij over het algemeen de natuur de vrije hand wordt gelaten. Versturende werkzaamheden zullen minimaal plaatsvinden, maar wel bestaat het risico op boomval. Daardoor kunnen grote gaten in de bodem ontstaan wat een relatief grote impact heeft op eventuele archeologische resten. Door selectief kapbeleid toe te passen kan dit voorkomen worden.

Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat ten aanzien van de archeologie de voordelen van de inrichting van plangebied als natuurgebied opwegen tegen de nadelen, mits hierbij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

1. Geen diepere voorbewerking dan huidige bouwvoor (circa 30 cm -mv).
2. Plantvoren/- gaten niet dieper maken dan huidige bouwvoor (circa 30 cm –mv).
3. Gericht kapbeleid toe passen om boomval te voorkomen.
4. Boomstobben niet (ondergronds) rooien, maar kruislings doorzagen of frezen, zodat het rottingsproces versneld wordt.

De inrichting van het gebied als parkbos laat het toe om relatief eenvoudig te voldoen aan de gestelde voorwaarden, zodat de negatieve effecten beperkt of geëlimineerd kunnen worden. Zodoende wordt uitgebreid archeologisch onderzoek overbodig geacht, mits bij de definitieve plannen rekening wordt gehouden met genoemde voorwaarden 1 en 2 en voorwaarden 3 en 4 worden opgenomen in het beheersplan.

Een zeer extensieve vorm van archeologisch onderzoek wordt wel geadviseerd. Het terrein zal namelijk van tevoren gefreesd worden, waarna het wordt ingezaaid met klaver. Dit biedt een goede kans om het terrein archeologisch te inspecteren d.m.v. een oppervlaktekartering. Deze inspectie heeft tot doel om de archeologische waarde van het terrein verder in kaart te brengen, voordat het terrein voor langere tijd wordt vastgelegd. Deze inspectie kan laagdrempelig worden uitgevoerd onder leiding van een professioneel archeoloog, aangevuld met leden van de archeologische werkgroep. De rapportage kan zich daarbij beperken tot het niveau van een Archis-melding.

Bij een verstoringsdiepte groter dan 30 cm geldt te allen tijde een meldingsplicht voor de aanvang van de werkzaamheden. De volgende voorwaarden zullen worden opgenomen in de omgevingsvergunning:

1. De aanvang van de werkzaamheden dient twee weken voor de werkstart aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (marion.aarts@sittard-geleen.nl)
2. Diepere voorbewerking dan huidige bouwvoor (circa 30 cm - Mv) is niet toegestaan.
3. Het is niet toegestaan om de plantvoren dieper te maken dan huidige bouwvoor (circa 30 cm – Mv).
4. Ten aanzien van het beheer van het bos moet gericht kapbeleid worden toegepast om boomval te voorkomen.
5. Boomstobben mogen niet ondergronds worden gerooid (wel kruislings doorzagen of frezen, zodat het rottingsproces versneld wordt).

6. De mogelijkheid dat er in het plangebied archeologische vondsten worden gedaan, wordt – gezien de hoge archeologische verwachting en het grote aantal vindplaatsen in de directe nabijheid – niet uitgesloten. Wij wijzen u nadrukkelijk op uw wettelijke verplichting (Monumentenwet van 1988, artikel 53 & 54) om archeologische vondsten te melden. Bij het doen van vondsten waarvan u vermoedt dat het om archeologische vondsten of sporen gaat ben u verplicht deze onmiddellijk te melden bij de bevoegde instantie, in dit geval de gemeente. Vondsten kunnen worden gemeld bij de gemeentelijk archeoloog Mw. M. Aarts (046-4777456) en aan de gemeentelijk projectleider of de gemeentelijk contactpersoon van uw project.

4.3.2 Cultuurhistorie

In de eind 2012 vastgestelde 'Erfgoedverordening Sittard-Geleen 2012' zijn regels opgenomen ter behoud en bescherming van de binnen de gemeente aanwezige cultuurhistorische waarden. Binnen het besluitgebied zijn geen waardevolle elementen aangeduid. Met de aanplant van bos wordt verder ook geen negatieve invloed uitgeoefend op cultuurhistorische waarden buiten het besluitgebied. Vanuit het aspect cultuurhistorie bestaan er kortom geen belemmeringen voor de beoogde ontwikkeling.

5. AFWEGING BELANGEN

De gewenste ontwikkeling wordt door de gemeente Sittard-Geleen strijdig geacht met de geldende regels uit het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Sittard', waarin aan het besluitgebied groten-deels de bestemming 'Agrarisch met waarden – Natuur en landschapswaarden' en deels de bestem-ming 'Natuur' is toegekend. Het bestemmingsplan biedt geen afwijkings- of wijzigingsmogelijkheden waarmee het initiatief binnen het gehele besluitgebied toegestaan kan worden. Door het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan onder de Wet algemene bepa-lingen omgevingsrecht, kan het initiatief mogelijk worden gemaakt.

Tegen de voorgenomen aanplant van bos bestaan ruimtelijk en stedenbouwkundig oogpunt geen bezwaren. De ontwikkeling past vanuit ruimtelijk-functioneel oogpunt in het omliggende gebied en sluit aan op bestaand bos.

Aan de voorwaarden, die zowel het Rijks-, provinciaal, regionaal als gemeentelijk beleid stellen, wordt met de ontwikkeling voldaan. Bovendien zal geen schade wordt toegebracht aan omringende natuur-of landschapselementen en -structuren.

Op basis van het voorgaande wordt dan ook geconcludeerd dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikke-ling aanvaardbaar en haalbaar is.

6. PROCEDURE, OVERLEG EN PLANSTUKKEN

6.1 Procedure

Voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan dient de uitgebreide procedure zoals beschreven in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) te worden gevolgd.

Voor de uitgebreide procedure geldt afdeling 3.4 van de Awb. De Wabo geeft hierop enkele aanvullingen. Dit zijn onder andere:

- Aanvraag, ontwerpbesluit en/of het definitieve besluit moeten op grond van zowel de Wabo als het Besluit omgevingsrecht (Bor) in bepaalde specifieke gevallen aan specifieke personen of instanties worden toegestuurd. Te denken valt aan het orgaan dat de verklaring van geen bedenkingen afgeeft, de Inspectie, een ander bestuursorgaan dan het aangewezen bevoegd gezag, etc;
- Iedereen kan zienswijzen op het ontwerpbesluit indienen (art. 3.12 lid 5 Wabo). Alleen belanghebbenden kunnen bezwaar maken en in beroep gaan;
- De beslistermijn van zes maanden begint te lopen op de eerstvolgende dag na de ontvangst van de aanvraag (art. 3.12 lid 7 Wabo);
- De beslistermijn van zes maanden mag éénmaal verlengd worden, met ten hoogste zes weken (art. 3.12 lid 8 Wabo);
- De kennisgeving van het ontwerpbesluit en de mededeling van het definitieve besluit worden in de Staatscourant geplaatst en toegezonden aan de eigenaar van en eventuele beperkt gerechtigden op de in het ontwerpbesluit begrepen gronden, voor zover dat nodig is met het oog op de toepassing van artikel 85 van de onteigeningswet (art. 3.12 lid 2 Wabo jo. art. 6.14 lid 2 Regeling omgevingsrecht). De mededeling van het definitieve besluit wordt tevens langs elektronische weg gedaan en beschikbaar gesteld (art. 6.14 Bor jo. Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012).

6.2 Overleg

In artikel 6.18 van het Besluit omgevingsrecht is artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening van toepassing verklaard. Voor deze procedure dient dan ook in principe vooroverleg te worden gevoerd met diensten van het Rijk, provincie en het waterschap. Deze instanties kunnen aangeven dat in bepaalde gevallen vooroverleg niet noodzakelijk is.

Bij de voorbereiding van een omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan moeten burgemeester en wethouders, indien niet is aangegeven dat van vooroverleg kan worden afgezien, daarom overleg plegen met het waterschap, met andere gemeenten wiens belangen bij het plan betrokken zijn en met de betrokken rijks- en provinciale diensten.

Aangezien er geen rijksbelangen in het geding zijn kan van vooroverleg met de Rijksoverheid worden afgezien. Van vooroverleg met de provincie Limburg kan eveneens worden afgezien, aangezien er geen provinciale belangen in het geding zijn. Omdat er sprake is van een ontwikkeling waarbij geen toename plaatsvindt van de hoeveelheid oppervlakteverharding en het besluitgebied niet is gelegen binnen een aandachtsgebied van het waterschap, is ook vooroverleg met het Waterschap Limburg niet noodzakelijk.

6.3 Planstukken

Bij de omgevingsvergunning voor het afwijken van het bestemmingsplan behoort deze ruimtelijke onderbouwing. Het besluit tot verlening van een omgevingsvergunning dient beschikbaar te worden gesteld conform de vereisten zoals die zijn vastgelegd voor 'projectbesluiten' in IMRO2012 en STRI2012, met het daarbij behorende besluitgebied c.q. de geometrische plaatsbepaling.

Bijlage 1
Grens besluitgebied

